

Respons

Egypt: Restriksjoner på passutstedelse, reiseforbud og grensekontroll ved utreise

- Restriksjoner på passutstedelse
- Reiseforbud
- Grensekontroll ved utreise

Bakgrunn

Egypt har kontinuerlige byråkratiske tradisjoner som går flere tusen år tilbake, og landet har alltid hatt et autoritært lederskap hvor de styrende mener og alltid har ment at alternativet til streng kontroll med befolkningen er kaos og oppløsning. Det nærmeste en kommer et unntak til dette er en kort periode fra våren 2011 fram til sommeren 2013, hvor lederskapet i landet tillot en viss utvidelse av politiske rettigheter og ytringsfrihet.

Én viktig side av denne kontrollen dreier seg om å ha konkret oversikt over landets befolkning – både over hvor de befinner seg og hva de foretar seg. Denne oversikten skjer gjennom omfattende registrering og tildeling av nasjonale identitetsnumre i regi av Den administrative seksjonen for sivilstatus (Qita' maslahat al-ahwal al-madaniyya) og i form av overvåkning av all aktivitet som oppleves som potensielt truende av regimet i regi av sikkerhetstjenesten Seksjonen for nasjonal sikkerhet (Qita' al-amn al-watani)¹. Begge disse etatene ligger administrativt under Innenriksdepartementet (al-Wuzara ad-dakhiliyya), det gjør også politiet og opprørspolitiet (al-Amn al-markazi).

Egypt har ikke noe system hvor man generelt trenger tillatelse for å flytte, men særlig på grunn av forhold på boligmarkedet flytter folk ganske sjelden. (En hel del egyptere flytter bare én gang i livet, når de flytter hjemmefra inn i egen leilighet når de gifter seg.) Samtidig

¹ Inntil 15. mars 2011 het denne etaten Gihaz mabahith amn ad-dawla (Statens etterretnings- og sikkerhetstjeneste), som oftest bare kalt Amn ad-dawla. Det forekommer at folk omtaler tjenesten med det gamle navnet, eller kaller all etterretnings- og sikkerhetsvirksomhet som drives av regimet for al-mukhabarat (etterretningen). Se også Landinfo 2013, s. 1–3.

pendler mange egyptere over store avstander for å jobbe, men med hjemstedet som base.² En praktisk konsekvens av dette er at befolkningen er lett å overvåke over tid.

For en stat som er opptatt av å ha streng kontroll over befolkningen, blir det en logisk konsekvens også å kontrollere befolkningens reisevirksomhet ut og inn av landet. En stor del av Egypts befolkning er midlertidige arbeidsmigranter, og hjemsendte penger fra egyptere bosatt i utlandet, utgjør rundt fem prosent av landets bruttonasjonalprodukt (MPC 2013, s. 4). I 2009 var ifølge offisielle egyptiske tall knapt fem millioner egyptere bosatt i andre arabiske land, som arbeidsmigranter eller medfølgende familie (MPC 2013, s. 2).

Restriksjoner på passutstedelse

Restriksjoner på passutstedelse knyttet til verneplikt

For å sikre at menn ikke unndrar seg verneplikt, er det ingen automatikk i at menn i vernepliktig alder (mellom 19 og 30) som ikke har gjennomført førstegangstjeneste, får utstedt pass.

I henhold til retningslinjene for søknad om pass, publisert på nettstedet til Egypts Administrasjon for pass, migrasjon og statsborgerskap (Maslahat al-jawazat wal-hijra wal-jinsiyya), må alle menn født etter 18. mars 1941, og som er fylt 19 år, levere dokumentasjon som viser at det ikke finnes forhold rundt gjennomføring av verneplikt som hindrer dem i å reise (Maslahat al-jawazat u.å.). Passene til egyptiske menn i denne aldersgruppen får dermed innført informasjon om vernepliktstatus (*al-mawqif at-tajnid*), som enten er «innkalt» (*matlub*), «i vernepliktig alder» (*fi sinn at-tajnid*) eller «ikke innkalt» (*ghayr matlub*).³ Alle med vernepliktstatus «innkalt» eller «i vernepliktig alder» må framvise individuell reisetillatelse som utstedes av Direktoratet for verneplikt og mobilisering (Idarat at-tajnid wata'bi'a) sammen med passet ved utreise fra Egypt.

Oversettelse av relevant regelverk – grunnlag for varig og midlertidig dimittering, og regelverk for hvilke menn med status innkalt som likevel kan få reisetillatelse – finnes i et tillegg bak i denne responsen.

Restriksjoner for spesielle kategorier militært ansatte

En egyptisk advokat som blant annet arbeider med menneskerettighetsspørsmål, opplyser at alle som har avtjent verneplikt innenfor militær etterretning eller i programmet for elektronisk krigføring, har utreiseforbud i fem år etter avsluttet militærtjeneste, mens alle militære offiserer må ha skriftlig tillatelse fra Forsvarsdepartementet for å forlate Egypt (møte med Norges ambassade i Egypt, desember 2015).

² Mange pendler ukentlig eller enda sjeldnere fra hjemstedet til arbeidsstedet. Mange pendler mellom hjemstedet og større byer, men særlig i turistindustrien på Sinai og ved Rødehavet er stort sett hele arbeidsstokken langtidspendlere som har familien sin bosatt et annet sted i Egypt.

³ I pass av eldre type ble denne informasjonen stemplet inn, mens i nye, maskinlesbare pass står det skrevet på arabisk (uten oversettelse til engelsk) på personaliasiden i passet.

Restriksjoner på passutstedelse knyttet til andre forhold

Landinfo kjenner ikke til at det skal finnes andre formelle restriksjoner på passutstedelse. Imidlertid holder vi det for sannsynlig at personer som er etterlyst for kriminelle forhold eller hvor sikkerhetstjenesten Seksjonen for nasjonal sikkerhet har innvendinger mot at vedkommende forlater Egypt, vil få avslag på utstedelse eller fornyelse av pass. Opposisjonspolitikeren Ayman Nur er ett eksempel på sistnevnte kategori. Han har opplyst til egyptisk presse at han er blitt nektet å fornye passet sitt ved Egypts ambassade i Libanon, og at han fikk muntlig beskjed av egyptiske myndigheter at grunnen er at han er etterlyst i hjemlandet av sikkerhetsårsaker (Ahram Online 2015b).

Merk at det ikke er egne restriksjoner på utstedelse av pass til kvinner i Egypt. Kvinner trenger dermed ikke dokumentere tillatelse fra verge for å få utstedt pass eller for å reise utenlands.

Korrupsjon knyttet til passutstedelse og reisetillatelse

Landinfo har ikke funnet informasjon om det forekommer at personer som ikke skulle ha fått utstedt pass eller blitt innvilget reisetillatelse i henhold til regelverket, likevel kan skaffe seg det ved å bestikke ansatte i relevante etater eller gjennom kontakter der (*wasta*).

Reiseforbud

Også i tilfeller hvor folk har fått utstedt pass, finnes det eksempler på at egyptiske myndigheter hindrer dem i å reise ut av landet. Noen av disse restriksjonene er knyttet til mer generelle kriterier, som alder, kjønn og land en skal reise til, mens andre sannsynligvis dreier seg om enkeltpersoners politiske aktivitet.

Human Rights Watch har publisert en egen rapport om restriksjoner på utreise fra Egypt, og påpeker der at bruken av reiseforbud har økt kraftig i Egypt etter at president Sisi tok makten sommeren 2013, også om en sammenligner med forholdene i landet under tidligere president Mubarak (HRW 2015). Dette gjelder særlig bruken av generelle reiseforbud for hele kategorier reisende, noe som ikke ble brukt under Mubarak-regimet, men også antallet individuelle reiseforbud. Det er imidlertid vanskelig å anslå hvor mange som er rammet av reiseforbud. Egyptiske myndigheter er ikke åpne om praksisen i behandling av søknader om reisetillatelse til personer som omfattes av reiseforbud for visse kategorier reisende til visse land, og listene over personer med individuelt reiseforbud er ikke offentlig tilgjengelige. I rapporten fra HRW (2015) omtales saker kjent fra egyptisk presse og aktivistmiljøer, men det er vanskelig å si noe om hvor mange som rammes av dette uten at det er dokumentert.

Restriksjoner etter generelle kriterier

Flere kilder rapporterer om at personer i visse aldersgrupper som reiser til noen konkrete land, blir avkrevd utreisetillatelse fra Seksjonen for nasjonal sikkerhet i utreisekontrollen ved egyptiske internasjonale flyplasser, og nektet å reise hvis de ikke har utreisetillatelse.

Disse restriksjonene ser ut til å ha blitt innført i desember 2014 av Innenriksdepartementet, og gjaldt først menn i alderen 18–40 som ville reise til Tyrkia, Irak og Libya. Hensikten var å stoppe personer som hadde planer om å slutte seg til islamistiske terrorgrupper, særlig IS. Seinere er restriksjonene utvidet til også å omfatte unge kvinner (Ahram Online 2015a).

Respons Egypt: Restriksjoner på passutstedelse, reiseforbud og grensekontroll ved utreise

Egyptiske myndigheter har ikke kommet med noen offisiell erklæring hvor det framkommer tydelig nøyaktig hvilke grupper og hvilke reisemål disse restriksjonene omfatter, men også land som Sudan, Jemen, Qatar og Syria later til å være omfattet, og aldersgruppa er også omtalt å ligge mellom 18 og 45 år (Abd El-Galil 2016). Human Rights Watch siterer den egyptiske avisa al-Yom as-sabi' som hevder restriksjonene omfatter 16 land, og nevner spesifikt Guinea, Indonesia, Israel, Jemen, Jordan, Libanon, Malaysia, Qatar, Sudan, Syria, Sør-Afrika, Sør-Afrikas naboland, Sør-Korea, Thailand og Tyrkia (Ibrahim 2015).

Helt nylig har det dessuten blitt rapportert at alle mannlige studenter i alderen 19–29 generelt trenger formell tillatelse for å reise ut av Egypt. Restriksjonen skal ha blitt innført i desember 2015, og trådte i kraft uten noen offisiell begrunnelse, men flere regner med at den har til hensikt å hindre rekruttering til terrorgrupper og å hindre menn i å unndra seg militærtjeneste (Abd El-Galil 2016).

Human Rights Watch har påpekt at disse restriksjonene er i strid både med egyptisk grunnlov og menneskerettighetene. Videre er det ikke mulig å anke et avslag på utreisetillatelse, og det finnes ingen formell lovhjemmel for å avkreve utreisetillatelser på generelt grunnlag. Rapporten deres opplyser at søknad om utreisetillatelse leveres til Administrasjonen for pass, migrasjon og statsborgerskap i Innenriksdepartementets administrasjonssenter Mugamma' i Kairo sentrum. En kan vanligvis vente svar etter 48 timer, men det forekommer at søkere rett og slett ikke får noe svar – som hvis sikkerhetstjenesten har innvendinger (HRW 2015).

Landinfo vil understreke at de generelle kriteriene for reiserestriksjoner rammer svært bredt. Ifølge offisiell egyptisk statistikk omfatter aldersgruppa 20–44 til sammen 34 532 022 personer, eller 39,3 % av landets befolkning på 87 963 276. Antallet menn i alderen 20–44 utgjør 17 549 753 (Ihsa Misr 2015, alle tall per 1. januar 2015). Personene i aldersgruppen som er ilagt reiserestriksjoner til visse land, omfatter dessuten overveiende det sjiktet av befolkningen som har vært særlig politisk aktive siden omveltningene i Egypt fra januar 2011. Videre påpeker Human Rights Watch i ett av sine eksempler at restriksjonene på reise til Tyrkia faktisk er brukt mot personer som ikke hadde Tyrkia som reisemål, men skulle reise via Istanbul til Sverige (HRW 2015). Delegasjonen det gjelder tilhørte dessuten politiske grupperinger som gjør det svært lite sannsynlig at delegasjonsmedlemmer hadde til hensikt å slutte seg til jihadist-grupper i Syria, noe anonyme kilder hos egyptiske sikkerhetstjenester har oppgitt til egyptisk presse at ligger bak disse restriksjonene. Dermed har Landinfo inntrykk av at hensikten med restriksjonene ikke bare er å hindre egyptere i å slutte seg til jihadist-grupper, dette brukes også tidvis som påskudd for å hindre andre regimekritiske egyptere i aldersgruppen 18–45 å reise utenlands.

Reiseforbud til enkeltpersoner

Et dekret fra den daværende innenriksministeren i Egypt i 1994 gir en rekke offentlige myndigheter anledning til å be Administrasjonen for pass, migrasjon og statsborgerskap om å ilegge enkeltpersoner reiseforbud. Dekretet har vært justert flere ganger, og HRW opplyser at blant annet følgende etater og embeter kan ta initiativ til at en person blir nektet å forlate Egypt:

- Domstoler
- Statsadvokaten
- Innenriksdepartementets kontaktorgan for ulike sikkerhetstjenester

Respons Egypt: Restriksjoner på passutstedelse, reiseforbud og grensekontroll ved utreise

- Lederne for militære og sivile sikkerhets- og etterretningstjenester
- Etterforskningsdommere⁴

I prinsippet har et reiseforbud tre års varighet, men etaten eller embetet som tok initiativ til den, kan be om å få den forlenget. Individuelt reiseforbud kan formelt påklages til domstolen (HRW 2015).

I HRWs rapport om restriksjoner på utreise fra Egypt (HRW 2015) omtaler organisasjonen en rekke tilfeller hvor personer har blitt stoppet ved utreise fordi de er ilagt reiseforbud. Det dreier seg hovedsakelig om personer som er opposisjonelle politiske aktivister eller som driver annen regimekritisk virksomhet eller oppleves som problematisk av sikkerhetstjenesten (men ikke utelukkende):

- Opposisjonspolitikere og politiske aktivister på vei for å delta på konferanser og seminarer
 - Disse er som oftest tilknyttet enten opposisjonspartier, liberale aktivistgrupper som 6. april-bevegelsen⁵, eller organisasjoner og partier med tilknytning til Det muslimske brorskap, men det har også forekommet at politikere fra Sisi-vennlige partier er blitt stoppet.
- Representanter for det sivile samfunn
 - Ungdomsaktivister, representanter for humanitære organisasjoner, regimekritiske bloggere
- Religiøse ledere
 - Imamer som har holdt prekener som oppfattes som regimekritiske
- Akademikere og forskere
- Journalister og redaktører
- Studenter
- Dommere (anklaget for å involvere seg i politikk)

Flere av dem som ble hindret i å reise fordi de er ilagt reiseforbud, har også fått passene sine inndratt og beslaglagt på flyplassen, og beskjed om at de ville bli kontaktet av sikkerhetstjenesten (antakelig Seksjonen for nasjonal sikkerhet) for å ordne med tilbakelevering av passet. Bare et fåtall har fått passet tilbake, ifølge HRW.

Rent praktisk blir folk stoppet i passkontrollen. Noen får opplyst av personen i skranken at de er blitt ilagt reiseforbud, mens folk i andre tilfeller blir henvist til å snakke med en agent fra Seksjonen for nasjonal sikkerhet (HRW 2015). Uansett later det til å være slik at når personer er ilagt individuelt reiseforbud av ulike slag, vil det være lagt inn elektronisk og komme et varsel når passene deres blir forsøkt registrert for utreise i passkontrollen. Dette gjelder også

⁴ Egypts rettsapparat er oppbygget etter fransk modell, hvor det finnes egne etterforskningsdommere som administrerer etterforskning i samarbeid med politiet i kriminalsaker.

⁵ En egyptisk aktivistgruppe som opprinnelig oppsto våren 2008 for å støtte streikende tekstilarbeidere. Medlemmer av 6. april-bevegelsen var framtrødende under omveltningene i Egypt fra 25. januar 2011, og er fremdeles aktive. Flere aktivister tilknyttet 6. april-bevegelsen sitter fengslet. (For mer, se Mada Masr u.å.)

personer dømt eller mistenkt for kriminelle forhold. Her opplyser Norges ambassade i Egypt at det kan være en forsinkelse på én til to uker i oppdateringen av registrene grensepolitiet sjekker reisende opp mot.⁶

Praktisering av inn- og utreisekontroll

I tråd med egyptiske myndigheters generelle fokus på å ha oversikt over og kontroll på landets befolkning, er kontrollen av inn- og utreise ved egyptiske grensestasjoner grundig (U.S. Department of State 2015, s. 167–168). Det er imidlertid ikke straffbart for egyptere selv å unndra seg grensekontroll (MPC 2013, s. 5)⁷, bare for utlendinger (s. 6). Likevel har egyptiske myndigheter arrestert egyptere som forsøker å forlate Egypt på irregulært vis med båt til Italia (Abbass 2015).

Alle grensepasseringer ved egyptiske grensestasjoner har i en årrekke blitt dataregistrert. Dette gjelder både egyptiske og utenlandske borgere som reiser inn i og ut av Egypt.⁸ I dag skjer kontrollen og registreringen direkte med maskinlesbare pass. Tidligere ble informasjonen sjekket ved manuell sjekk av personopplysninger mot database i grensekontrollen, og opplysninger fylt inn på inn- og utreisekort lagt inn i datasystemet umiddelbart etter kontroll og grensepassering (Landinfos egne observasjoner ved gjentatte inn- og utreiser til og fra Egypt i perioden 1992–2011).

Det framgår ikke av det foreliggende kildematerialet at det er mulig å reise ut av Egypt hvis en er ilagt individuelt reiseforbud, verken gjennom bestikkelser eller innflytelsesrike bekjentskaper (*wasta*).⁹

Vil personer som er etterlyst av egyptiske myndigheter, kunne reise ut av landet uten å bli stoppet?

Landinfo holder det for lite sannsynlig at personer som har unndratt seg straffeforfølgelse for kriminelle forhold, som ikke har møtt til soning av idømt straff eller som Seksjonen for nasjonal sikkerhet vil avhøre eller pågripe på grunn av regimekritisk politisk aktivitet i hjemlandet, vil kunne reise ut av Egypt på regulært vis. Grensekontrollen ved utreise fra Egypt er generelt grundig, og det har den vært i flere tiår. Human Rights Watch sin rapport om reiserestriksjoner (HRW 2015) vitner dessuten om at generelle og individuelle reiseforbud følges opp av en streng grensekontroll for at reiseforbudspolitikken skal håndheves effektivt. Her vil vi påpeke at eksemplene HRW omtaler i sin rapport, viser at kontrollen er såpass

⁶ Informasjonen bygger på ambassadens erfaringer i verifisering av saker.

⁷ Det er derimot straffbart for utlendinger, og for egyptere å bistå utlendinger med det (MPC 2013, s. 6).

⁸ Dette vises for eksempel ved at norsk utlendingsforvaltning i behandling av søknader om norsk statsborgerskap fra egyptiske borgere flere ganger har fått oversendt komplett liste over individuelle egypteres grensepasseringer inn og ut av Egypt for et gitt tidsrom. Disse listene inneholdt tidspunkter for alle grensepasseringer, hvor passeringen skjedde og hvor vedkommende hadde oppgitt å reise fra eller være på vei til (muntlig kontakt med tidligere saksbehandler med erfaring fra statsborgerskapsaker i Utlendingsdirektoratet, desember 2015).

⁹ Advokaten Norges ambassade i Egypt har vært i kontakt med, kjente bare til to tilfeller hvor dette hadde skjedd, og da dreide det seg om svært innflytelsesrike personer, og det ligger flere tiår tilbake i tid (møte i Kairo desember 2015).

effektiv at den også stopper personer som har begått handlinger som ikke er alvorlige nok til å få konsekvenser utover at de hindres i å reise ut av landet.

Ved grensepassering sjekkes alle reisende opp mot elektroniske registre, som blir fortløpende oppdatert med informasjon om personer egyptiske myndigheter etterlyser, eller har ilagt individuelt reiseforbud. (Imidlertid later det til å være en viss forsinkelse i disse oppdateringene.)

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- Abbass, Ahmed (2015, 24. oktober). Egypt is to launch special court for illegal immigration. *Daily News Egypt*. Tilgjengelig fra <http://www.dailynewsegypt.com/2015/10/24/egypt-is-to-launch-special-court-for-illegal-immigration/> [lastet ned 26. januar 2016]
- Abd El-Galil, Tarek (2016, 17. januar). Egypt imposes travel ban on male students. *Al-Fanar Media*. Tilgjengelig fra <http://www.al-fanarmedia.org/2016/01/egypt-imposes-travel-ban-on-male-students/> [lastet ned 26. januar 2016]
- Ahram Online (2015a, 15. mai). Egypt imposes new restrictions on women traveling to Turkey. *Ahram Online*. Tilgjengelig fra <http://english.ahram.org.eg/NewsContent/1/64/130351/Egypt/Politics-/Egypt-imposes-new-restrictions-on-women-traveling-.aspx> [lastet ned 26. januar 2016]
- Ahram Online (2015b, 8. juli). Opposition figure Ayman Nour to leave Beirut after Egypt refuses to renew passport. *Ahram Online*. Tilgjengelig fra <http://english.ahram.org.eg/NewsContent/1/64/134833/Egypt/Politics-/Opposition-figure-Ayman-Nour-to-leave-Beirut-after.aspx> [lastet ned 26. januar 2016]
- Ihsa Misr (2015). *Misr fi arqam: as-sukkan [Egypt i tall: befolkningen]*. Kairo: Ihsa Misr. Tilgjengelig fra http://www.capmas.gov.eg/Pages/StaticPages.aspx?page_id=5035 [lastet ned 28. januar 2016]
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2015, 1. november). *Egypt: Scores barred from traveling – Security officials turn back activists, journalists, academics*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2015/11/01/egypt-scores-barred-traveling> [lastet ned 26. januar 2016]
- Ibrahim, Muhammad (2015, 25. august). Duwal yashtaratu s-safar ilay-ha muwafaqa amniyya... al-qaima tadummu 16 dawla bayna-ha Qatar wa-Turkiya was-Sudan wal-Yaman wal-Urdunn wa-Israil... al-qarar yashmalu min 18 li-45... al-mu'amala bil-mithil wa-hurub 'anasir irhabiyya abraz al-asbab [Land hvor en må ha sikkerhetstillatelse for å reise... lista omfatter 16 land, blant annet Qatar, Tyrkia,

Respons Egypt: Restriksjoner på passutstedelse, reiseforbud og grensekontroll ved utreise

Sudan, Jemen, Jordan og Israel... dekretet omfatter dem fra 18 til 45... gjensidighet¹⁰ og terrorister på flukt viktigste årsaker]. *Al-Yom as-sabi'*. Tilgjengelig fra <http://goo.gl/up4eWy> [lastet ned 26. januar 2016]

- Idarat at-tajnid wat-ta'bi'a (u.å.a). *Halat al-i'fa' min al-khidma al-'askariyya [Forhold som gir grunnlag for dimittering fra militærtjeneste]*. Kairo: Idarat at-tajnid wat-ta'bi'a. Tilgjengelig fra <http://tagned.mod.gov.eg/16militaryServiceExemption.aspx> [lastet ned 26. januar 2016]
- Idarat at-tajnid wat-ta'bi'a (u.å.b). *Tasarih/udhunat as-safr [Reiselisens/-tillatelse]*. Kairo: Idarat at-tajnid wat-ta'bi'a. Tilgjengelig fra <http://tagned.mod.gov.eg/18militaryServiceTravelPermission.aspx> [lastet ned 26. januar 2016]
- Landinfo (2013, 4. november). *Egypt: Bruk av informanter innenfor Amn ad-dawla*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://landinfo.no/asset/2605/1/2605_1.pdf [lastet ned 26. januar 2016]
- Mada Masr (u.å.). *April 6 youth movement*. Kairo: Mada Masr. Tilgjengelig fra <http://www.madamasr.com/tags/april-6-youth-movement> [lastet ned 26. januar 2016]
- [Maslahat al-jawazat], dvs. Maslahat al-jawazat wal-hijra wal-jinsiyya (u.å.). *Isdar wathaiq as-safr > Al-mustanadat al-matluba fi l-istikhray [Utstedelse av reisedokumenter > Dokumentasjon som kreves ved søknad]*. Kairo: Maslahat al-jawazat. Tilgjengelig fra <http://www.moiegypt.gov.eg/Arabic/Departments+Sites/Immegration/TravellingPapers/PapersNeeded/> [lastet ned 26. januar 2016]
- MPC, dvs. Migration Policy Centre (2013, juni). *MPC – Migration profile: Egypt*. Firenze: MPC. Tilgjengelig fra http://www.migrationpolicycentre.eu/docs/migration_profiles/Egypt.pdf [lastet ned 26. januar 2016]
- U.S. Department of State (2015, juni). *Country reports on terrorism 2014*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <http://www.state.gov/documents/organization/239631.pdf> [lastet ned 26. januar 2016]
- Wuzarat ad-difa' (u.å.). *Halat al-i'fa' min ida' al-khidma al-'askariyya wal-wataniyya [Forhold som gir grunnlag for dimittering fra å gjennomføre militærtjeneste og nasjonaltjeneste]*. Kairo: Wuzarat ad-difa'. Tilgjengelig fra http://www.mod.gov.eg/mod/Mod_TagnedServices01.aspx [lastet ned 26. januar 2016]

Muntlige kilder

- Egyptisk advokat med erfaring fra menneskerettighetsarbeid, møte med Norges ambassade i Egypt desember 2015.
- Tidligere saksbehandler med erfaring fra statsborgerskapsaker i Utlendingsdirektoratet, muntlig kontakt 4. desember 2015.

© Landinfo 2016

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

¹⁰ Med gjensidighet menes her at Egypt ilegger slike restriksjoner på reise til land som har restriksjoner på reise til Egypt.

Tillegg

Regelverk for dimittering

Regelverk for dimittering fra nettsida til forsvarsdepartementet (Wuzarat ad-difa' u.å., Landinfos oversettelse):

Forhold som gir grunnlag for dimittering fra å gjennomføre militærtjeneste og nasjonaltjeneste

Varig dimittering:

- *Medisinsk udyktighet til å gjennomføre militærtjeneste og nasjonaltjeneste.*
- *Eldste vernepliktige sønn av en borger som har lidd martyrdøden eller blitt varig arbeidsufør i forbindelse med tjenestegjøring i krig.*
- *Eldste sønn av offiser, rekrutt eller vervet som døde i tjeneste eller ble rammet av sykdom eller uførhet i tjenesten som gjorde ham varig ute av stand til å tjene til livets opphold.*
- *Personer som er gitt midlertidig dimittering og som passerer tretti år i løpet av dimitteringsperioden.*

Midlertidig dimittering:

- *Eneste sønn av levende far hvor de andre barna er medisinsk ute av stand til å tjene til livets opphold.*
- *Sønn som er eneste forsørger av en far, bror eller søsken som er ute av stand til å tjene til livets opphold.*
- *Sønn som er eneste forsørger av mor som er enke eller fraskilt eller gift med en mann som er ute av stand til å tjene til livets opphold.*
- *Eneforsørger av ugifte søstre.*
- *Eldste vernepliktige sønn av offiser, vervet eller borger forsvunnet i krig. (Dimitteringen opphører bare dersom den forsvunne vender tilbake eller det blir sikkert fastslått at han er i live. Alle savnede personer i krig regnes som forsvunne inntil situasjonen deres er avklart.)¹¹*

Dette regelverket finnes helt likelydende på nettsida til Direktoratet for verneplikt og mobilisering (Idarat al-tajnid wal-ta'bi'a u.å.a). Der finnes også detaljert oversikt over dokumentkravene ved søknad om dimittering på grunnlagene nevnt ovenfor.

Regelverk for utstedelse av reisetillatelse

Som tidligere nevnt, kan menn med vernepliktstatus «innkalt» likevel bli innvilget reisetillatelse. Her er regelverket for utstedelse av reisetillatelse slik det gjengis på nettsida til Direktoratet for verneplikt og mobilisering (Idarat al-tajnid wal-ta'bi'a u.å.b, Landinfos oversettelse):

¹¹ Nettsida gjør også rede for regelverk i tilfeller hvor én av flere vernepliktige sønner gjennomfører verneplikten, siden det åpner for midlertidig dimittering av minst én av brødrene hans.

Reiselisens/-tillatelse

1. Følgende kategorier av unge menn har rett på tillatelse til utenlandsreise fra Direktoratet for verneplikt og mobilisering eller Distriktskontoret for verneplikt og mobilisering:

- *Mindreårige som ikke har fylt nitten år.*
- *Personer som har fått utsatt verneplikten grunnet utenlandsstudier.*
- *Personer som har fått midlertidig unntak (al-mustanathun mu'aqqatan) fra militærtjenesten.*
- *Personer som har fått midlertidig dimittering.*
- *Personer som står i tre års beredskap.*
- *Personer som har gjennomført militærtjenesten, men ikke reservetjenesten.*

2. Følgende kategorier av unge menn har rett på tillatelse til utenlandsreise fra generalstaben og forsvarsdirektoratet:

- *Studenter som studerer i Egypt og har utsatt verneplikten (på visse betingelser).*
- *Unge menn uten yrkeskvalifikasjoner som blir innkalt til verneplikt (på visse betingelser).*
- *Unge menn som ønsker å utvandre.*